

Naročnina listu:

Celo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . , 26.—
Četrt leta . . . , 13.—

Zunaj Jugoslavije:

Celo leto . . . , 66.—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Sredništvo i. upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne pettivrste
pri večkratnih oznanilih
popust.

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

STRAŽA

Needvisen političen list za slovensko ljudstvo.

94. številka.

Maribor, dne 25. avgusta 1920.

Letnik XII.

Hrbtenica brez mozga.

T. R. S. — Da se ne bomo izražali o nasprot-
nikih, ki so liberalnega ali svobodomiselnega mišlje-
nja, vedno nikalno, razkrivamo pred svetom eno nji-
hovi vrlin: prirojeno svojstvo jim je namreč, da po-
množujejo stalno slovenski besedni zaklad in to še v
čas, ko se trudijo njihovi prvaki za vzvev „jugosla-
venstva“ ter žagajo veje „slovenskega separatizma.“
Tako so prišli torej preko „soli Jugoslavije“, „male-
ga človeka“ in drugega njim lastnega jezikoslovstva
do „hrbtenice Jugoslavije.“ Kakor nam poročajo ča-
sopisi, se je skrivila „hrbtenica Jugoslavije“ v ustih
sokolskega govornika v Rajhenburgu in ta da je so-
kolstvo.

Poznavajoči sokolstvo ne moremo reči, da se je
ravvalo kedaj tako, kakor mu predpisuje resolucija
II obnega zboru Česke obce sokolske z dne 19. IV.
1897, ki pravi: „Sokolska društva ne omejujejo svo-
jega članstva v naziranjih in izražanju o političnih,
verskih in socialnih vprašanjih“, a zavije takoj z re-
pom: „dokler je v soglasju s temeljnim narodnim sta-
liščem.“ Vredno le sokolske „načelnosti in nepristra-
nosti“ so pa zato sklenili na V. obnem zboru iste
sokolske zveze v dneh 27. in 28. novembra 1910 v
Pragi, da mora stremiti sokolstvo za tem, da postane
verstvo zasebna reč vsakega posameznika in da „na
današnjem zborovanju zbrano sokolstvo iznova pro-
glaša svoje stališče popolne svobodomiselnosti v vpra-
šanju verskega prepričanja . . . Obenem si pa želi,
da sokolska društva ne sprejemajo za svoje člane čla-
nov klerikalnih društev in onih, ki vedoma služijo
klerikalnim težnjam.“ Ko se je osnovala poleg Orla
na Češkem še druga, Sokolom tudi nasprotna orga-
nizacija, socialdemokratske Delniške telovicične jedno-
ty, so pa sklenili Sokoli na omenjenem obnem zboru
resolucijo, da so delavska telovadna društva sicer v
idejnem nasprotstvu s sokolskimi društvi, a „pripad-
niki politične socialno-demokratske stranke so pa se-
veda ravno tako iskreno dobrodošli v naših vrstah,
kakor vsakdo, ki soglaša z našimi splošnimi načeli.“
Vemo: samo katoličan ne sme biti! V smislu zgornjih
resolucij je pisal Sokolski vestnik (II. I. str. 1), da
je to „obenem tudi naše načelno stališče. Po tem se
ravnamo v vseh konkretnih slučajih.“ Takšna je —

hrbtenica sokolstva, o čigar ustanovitelju dr. Tyršu
zatrjujejo Sokoli sami, da „se je držal vedno in zve-
sto svobodomiselnih načel“ (Slovenski Sokol, VII. I.
str. 9) in ki je učil, „da naj sokolstvo deluje v svo-
bodnem duhu, v svobodomiselnem smislu“ (Sokolski
vestnik IV. I. str. 23). To je mozeg drugače brezmo-
zgne hrbtenice, ki se ni približala niti oddaleč one-
mu vzgojnemu namenu, kakor ga je skušal opredeliti
J. Kren I. 1893 v češkem „Sokolu“ v članku: „V čer-
vancih nove dobe češkeho Sokolstva“, ki naj obsega
po njem pojem: „čisto značaj.“

Z vsem omenjenim je vokvirjena slika sokolske
hrbtenice, kakor se nam prikazuje prav zadnji čas,
v kolikor ji niso primešane še pestrejšje barve „vse-
narodne, nepristranske, nadstrankarske sokolske kul-
ture.“ Kakor poroča časopisje, pa se je vendar našla
med Sokoli glava, ki je je strah tega sokolskega vse-
frazerskega nauka ter je izjavila pred tedni na so-
kolskem zletu v Rajhenburgu: „Ne lastimo si mi te-
ga, da je najboljšje to, kar delamo mi, pa če pride
nekdo, ki nam dokaže, da je njegovo delovanje bolj-
še, mu radi damo prav.“ Kaj pa so nas učili, da je
sokolska stvar „večnoredna“ in zdaj naj mar že
iščejo kupca za njo!

Zapisano je, da je Sokol „bojna organizacija od
svojega početka do danes . . . Sem spada tudi boj za
svobodo v verskem, političnem ali kakršnemkoli na-
ziranju“ (Sokolski vestnik I. I. str. 63). „Kakršnih-
koli naziranj“ ne bomo preiskovali. Pravijo pa, da se
ravna sokolstvo v tem „boju“ preveč po nauku:
„Kdor prizadene tebi Sokolu en udarec, vrni mu jih
tri!“ (Sokolski vestnik IV. I. str. 59) in po Tyrševem
pozivu v članku „Naš ukol, smer a cilj“, kjer vele-
va „Orožje v pesti! Uredba vojaška! Stokrat, tisočkrat
bodi to rečeno!“ Torej samo po sokolskih načelih.

Doletela nas bodo morda očitanja, da smo zdra-
žljivi in „da kalimo ljubi mir med nami.“ Gospodje,
ki ste tega mišljenja in sedite mirno v svojem zatiš-
ju, ali vam je znano, kje in kako ruje organizirano
sokolstvo proti nam? Ne pišemo tega vsled I. sokols-
kega pokrajinskega zleta v Mariboru — da bodo i-
meli manj težav, smo jim prodali zato še lepo pri-
pravljene tribune od I. slovanskega orlovskega tabo-

ra! — temveč vsled zagrizeno strupenega sovraštva
in nastopa proti nam na celi črti. Ko smo razmak-
nili svoje vrste, jih je postalo strah. Pri njihovi agi-
taciji proti nam pa bomo poskrbeli tudi mi, da bo pa-
del njih lastni udarec po njih samih. Naš nastop ob
I. slovanskem orlovskem taboru jih bega, svoje ljudi
kličejo le proti nam. Vsa svobodomiselnost hrvaška
žurnalistika, kakor: „Riječ“, „Obzor“, „Agramer
Tagblatt“, „Hrvat“, „Novosti“, „Jutarnji list“ itd. itd.
skrbi za sistematično blatenje orlovstva, ki si pridob-
iva brzim poletom tal med katoliškimi Hrvati in da-
lje proti jugu. Kakor da ne morejo priti do sape,
nas obmetavajo z najgršim blatom. „Agramer Tag-
blatt“ (17. VIII. 1920) n. pr. je mnenja, da morajo na
mariborskem I. sokolskem pokrajinskem zletu „pravi
Sokoli iz Srbije in Vojvodine pokazati s svojo števil-
no prisotnostjo, da tam Orel ne more razprostrti pe-
roti in da ne bo zastrupljaj z avstrijskimi idejami
srbskega ljudstva.“ Sokoli da naj berejo svobodomi-
selno, kakor tudi naše časopisje, ki piše o Orlah, „da
bodo spoznali razliko med moralno in nemoralno.“ (Bra-
vo, jim priporočamo tudi mi!) Vsak orlovski pojav pa
da se naj naznani Sokolskemu savezu, „da se že v
kali zatre to Šusteršičevo seme.“ Brezmogzna „hrb-
tenica Jugoslavije“ se pretresa! Ker pa temu ne sme
biti tako, piše isti list v podlistku „Slet“ oder „Ta-
bor“? dne 19. avgusta 1920, kjer govori v „dostojni“
obliki o „čukovstvu“ in njegovem „temnem izvoru“:
„Predobro poznamo naše dobro in bogaboječe (zakaj
pa sokolstvo to rabi? op. pis.) jugoslovansko ljudst-
vo, nego da bi imeli kakršenkoli strah, da bi se mo-
gel njega širši krog naleziti te bolezni (tu misli orlov-
stvo; op. pis.), ki se je hoče ubraniti celo večji del
naše patriotične (drugače pa pravite, da ni! op. pis.)
duhovščine.“ Nalezla pa se je te „bolezni“ najpoprej
sokolska hrbtenica, ki ji razpadajo kosti. „Osnovaše
velike Orlove“, pišejo o nas, in mi jim bomo v tem
sledili. Vaš strah pred nami, svobodomiselnimi četniki,
nam je porok za to, da smo že napeli jadra v pravo
smer!

Nikdar ne bomo vračali hudega za hudo in ne
bomo sledili nasprotnikom na slabo pot. Da ž njimi
ni mogoče živeti v miru, vemo predobro. Krivdo bo-
do zavračali vedno, kakor že navadno, na nas in se
jezili, zakaj jim kalimo vodo. S poštenimi in dopust-

LISTEK.

Brat Nardžič:

Spomini orlovske mladosti.

(Dajko.)

Da bi se pač vsak orlovski izlet tako končal,
da bi bili izletniki z nočjo vred doma! Ponočno izo-
stajanje po raznih veseljih, zlasti če to ni v doma-
čem kraju, se le prerado izprevrže v zapravljanje,
popivanje in podobne nerodnosti. To velja zlasti se-
daj po vojski, ko ne hodijo gostovat k raznim javnim
telovadbam le Orli, temuč tudi Orlice in dostikrat tu-
di obojni naraščaji!

Koliko nevarnosti tiči v tem, da naša stvar ne
bo mogla roditi blagoslova našim družinam, temuč
ga bo še razdirala. Dobri stariši vedo, da njihovi o-
troci tudi v dobri družbi niso tako dobro spravljani,
kakor pri njih doma. Zato si želijo otroke pravi čas
domov. Če jih ni, so nevoljni in v skrbeh. Daj Bog,
da bi Orel in Orlice nikdar ne rušila tesnih vezi
med stariši in otroci, zakaj, ne poznamo svetjših ve-
zi v naravnem življenju, nego so te!

Sploh se zdi, da bodo veselice, prireditve, iz-
leti, zabave, predstave, itd. postale kmalu posebno
poglavje v našem zamotanem socialnem problemu.
Ce je le vse to tudi dobro? Pa povsod bi morali biti
takorekoč vsi!

Res je duh časa tak, toda pomisliti moramo ka-
ko daleč smemo z duhom časa — recimo, kako daleč
smemo v posnemanju svobodomiselnega in svobodo-
ljubnega sveta, da bomo še po pravici nosili naslov
— katoliške organizacije . . .

XV.

Tisto leto je bila tudi v Kamniku večja orlov-
ska prireditve. Aranžirala jo je Zveza sama. Orli so
prišli iz najrazličnejših krajev, tudi z Goriškega in
iz Bele krajine. Metliški Orel je celo nastopil s po-
sebnimi telovadnimi vajami: skok v višino ob palici.
Vodil je to skupino neki kaplan, ki je bil celo pred-

telovadec. Na gledavce pa to ni dobro vplivalo, v ko-
likor so kaplana poznali. Bilo je slišati razne nepri-
kupljive opazke.

Od nas smo šli v Kamnik le štirje. Jaz sam
sem pa bil pravzaprav med dijaki, podobno kakor le-
to poprej v Skofji Loki.

Kamniški odsek s svojim okrožjem je bil v ti-
stih časih med najzvoornejšimi. Odseki, kakor Kam-
nik, Komenda, Smarča, Domžale, so bili močni in ja-
ko delavni. Tudi za umsko in srčno izobrazbo se je
mnogo storilo. Zal, da je vojska tudi tam okoli raz-
dejalno vplivala.

Skoraj v vsakem večjem kraju kamniškega o-
krožja so imeli Orla. Nekoč smo slišali napovek, da
se bo ustanovil Orel celo na Senturski Gori, visoki
gorski vasi pod Kamniškimi planinami. Rekli so, da
bo takoj 40 krepih fantov v krojih.

Res nas je na nekem izletu presenečila močna
četa korenjaških fantov. Rekli so: To so napovedani
Sentursčani! Imponirali so nam! Zlasti če smo po-
mislili, da so to sami — hribovci! Pa tako čedno na-
stopajo!

Vodil jih je starejši „fant“, ki bi mu v civilu
človek rekel „gospod“. Saj je izgledal jako intelligen-
tno. Francelj Cibošek mu je bilo ime.

Ta odsek je nekaj časa dobro gibal. Vendar je
videti, da mu planinska tla niso bila ugodna. Pola-
goma je zadremal in sam Bog zna, če se bo kedaj
predramil.

Mislil, da so včasih orlovske odseke brez vsa-
kega premisleka ustanavljali, samo, da bo več Orlov!
Dajte fantom kroje, pa jih imate! Toda rdeča srajca
le en čas vleče, če ni druge, globlje podlage in pri-
vlačnosti . . .

Jaz sem bil ob omenjenem izletu prvič v Kam-
niku. Umljivo je, da me je krasna okolica silno zani-
mala. V Domžalah sem občudoval krasen Dom, ki se
mi je zdel kakor palača iz tisoč in ene noči. Vesel
sem bil, da je to krasno poslopje last katoliške orga-
nizacije, prav globoko v srcu je pa ostajala na pol
nezavedna zavirljivost Domžalčanom. Spomnil sem
se pa tudi, da je moral ta Dom naložiti gore skrbi

na rame tistih, ki so ga bili spravili pod streho.

Kamnik je znan kot priljubljeno letovišče. Viso-
ke planine v ozadju skrbe za to, da poletna vročina
ne peče preveč. Tudi par znamenitosti ima. Na pri-
mer staro trinadstropno cerkvico na Malem Gradu,
ki je mene zlasti zanimala.

Katoliška organizacija je imela že takrat lep
društven Dom na glavnem trgu in gledališki oder z
bogačo opremo.

Izmed Kamničanov se pa tokrat nisem z živo
dušo seznanil. Edini človek, na katerega sem odnesel
trajne spomine, je bil neki Orel: Sinkovčev Blaž. O
njem moram kaj lepega povedati.

Bil je fant v krepki moški dobi, morda že malo
na drugo plat. Obdarovan je bil z nemajhno obilnostjo.
Njegov orlovski krog je imel težko nalogo, da je
spravil celo Blažovo telesnost v varno zavetje. Neko-
liko mu je bilo sicer olajšano, ker se dobri Blaž ni
prenagril v svojim gibanju, temuč je premišljeno po-
časi, nekako častitljivo prestavljal svojo znatno oseb-
nost.

Zvedel sem nekje, da mož danes ni več med ži-
vimi. Naj mirno počiva in tudi na oni svet mu kli-
čem: Bog živi!

Naštete lastnosti pa niso bile edin vzrok mojih
osebnih simpatij do Blaža. Poleg vsega tega je bil
namreč tistikrat za reditelja in kolikor sem mogel vi-
deti, je svojo nalogo prav dobro vršil. Čeprav je po-
časi hodil, ga je bilo vendar povsod dosti. Zlasti je
imel pikó na paglavce, ki so menda imeli pregrešne
namene, utihotapiti se brez vstopnine na veseljeni
prostor in ondi biti le za zgago.

To je pač pri vsaki naši prireditvi tako. Nekaj
Sokolov in še več Sokolčevov hoče biti zraven. Pa jim
ni na tem, da bi pošteno plačali svoj obolus. Blizu
kake odprtine se zbirajo in preže na ugodno priliko,
da smuknejo notri. Dostikrat taki tihotapci prav a-
rogantno nastopajo med množico. Bolj v kakih skri-
tih kotih se vrše spopadi z jeziki, včasih tudi s pesti-
mi. To velja zlasti dandanes za sokolski naraščaj, ki
je marsikje od sile drzen, tu pa tam jih žalibog po-
snema tudi orlovska otročad. Dalje prihodnjic.

nimi sredstvi pa jih bomo zavračali vsikdar in povsod ter jim ne bomo dovoljevali, da bi se zaganjali v nas, mi pa da bi jim držali prosto tarčo. Skrbeli bomo z vsemi močmi, da „hrbtenica Jugoslavije“ postane še bolj brezmozgna in zrahljana ter ji želimo s „soljo Jugoslavije“ in z „malimi ljudmi“ enake končne usode.

Sokolstvo in vera.

Na Slovenskem imajo sokolstvo nekateri še vedno za zgolj narodno organizacijo, ki stoji nad političnimi strankami in pušča svojim članom tudi versko svobodo. Nekdaj je bilo tako. Sedaj pa je sokolstvo vdinjano liberalni stranki in svobodomiselnemu brezverstvu. Da je sokolstvo in liberalstvo ali demokratstvo eno ter isto, tega tudi Sokoli več ne tajijo. Tu hočemo pokazati in dokazati, da je sokolstvo na Češkem, Slovenskem in Hrvatskem protiversko.

Osrednji organ Češke Obče Sokolske „Vestník Sokolský“ piše očito, da Sokol ne more biti katoličan. V 6. številki „Vestniku Sokolskeho“ z dne 26. marca 1920 čitamo: „Daneč po stoletjih se vračamo znova k idealom taborske demokracije. Danes je prišla doba, ko s to cerkvijo (to je katoliško cerkvijo, op. pis.) obračunamo. Ta obračun naj pospešijo (sokolske) zletne slavnosti.“

V št. 7 „Vestniku Sokolskeho“ z dne 8. aprila 1920, članek „Sokolstvu životnim nazorem lidu češko-slovenskeho“, III. del: „Kako je razmerje med sokolstvom in vero“, še lepše osvetljuje protikatoliško stališče Sokola.

Po nedostojnem laskanju predsednika Masaryka, ki ga naziva „vladarja češkoslovaškega naroda“, „gospoda“ ali „prvega škofa vstale republike“ prinaša „Vestník“ naslednje stavke: Ne govori li iz ust Masarykovih Tyršovo sokolstvo? Ali imate v žilah še vedno oni strup iz Judeje (bolje iz Rima), ki nam ga je vtila v nje rimsko-katoliška cerkev, zmagovalka nad našim narodom na Beli gori, kjer je jezuitsko cerkvenstvo triumfiralo nad češkokratsko vero Husovo. „Vestník Sokolský“ torej imenuje katoliško vero strup, ki nam ga je v žile vtila rimsko-katoliška cerkev. Ali more biti med vernimi katoličani še kdo, ki bi veroval sokolstvu, da je zgolj narodna organizacija, vzvišena nad verskimi boji?

V isti številki piše „Vestník Sokolský“ dalje: „Sokolstvo je torej novodobna češka vera. Sokolstvo je sinteza (zveza) krščanstva z antiko (poganstvom). Če ima krščanstvo telo za nečisto, za posodo vseh strasti (kje uči to krščanstvo? op. pis.): Sokol po vzgledu starih Grkov neguje kult lepega človeškega telesa, seveda oživilnega in obomladenega od silnega duha. Tako je Tyrš s helenstvom (poganstvom) premagal rimski strup (katoliško vero op. pis.) v češkem značaju. S Tyršem verujemo, da biva samo živa materija (stvar) obdarjena s silo, ki jo lahko imenujemo kakor si bode: ali sila, ali energija ali konečno božanski duh. Utrujmo telo, da se moremo pokloniti duhu. Tako nam je telesna vzgoja le sredstvo k daljnemu cilju: dvigniti človeka, narod in človeštvo k onemu Praduhi ki pronika svet, k oni Pravili, ki giblje celo vesoljstvo.“ (Brezverski panteizem, op. pis.). Sokolstvo torej hoče iz duše svojih članov iztrgati vero v Boga in mu daje v nadomestilo češčenje mrtve stvari. Krščanstvo je Sokolu premalo, zato ga hoče zvariti s poganstvom.

„Vestník Sokolský“ št. 9 z dne 6. maja 1920 gre še dalje. V članku „Beseda k sokolstvu“ pravi: „Mi sploh ne vzdržimo načela, da nismo proti veri, — če nečemo zabresti v popoln nas zares nevredni indiferentizem. O veri lahko imamo splošno različna mnenja, toda mi, ki smo Čehi, ki poznamo svojo zgodovino, ki smo demokratje, republikanci, smo in moramo biti proti veri, ki ji je klerikalizem ali duhovska nadvlada, duševno suženjstvo in nasilje najnotrajnejše bistvo. Lahko so tudi drugi klerikalizmi, tudi docela necerkveni, toda katolicizem je klerikalizem cel in povsod. Lahko imamo o veri sploh in o verskem čustvovanju različna mnenja, toda če smo misleči ljudje 20. stoletja, smo in moramo biti proti veri. Smo skratka in moramo biti proti katolicizmu, četudi smo premnogi še dozdevno njega pripadniki, in je treba, da to enkrat odkrito, glasno, izrečno in za resnico izjavimo. Bratje in sestre, ne motite se! Končno se začnjenja obračun z Rimom! Začenja čas, ko se verski napredek, znotraj že davno preveden, pokaže tudi na zunaj, začnjen se čas, ko bo konec nenravne dvostranosti in v dvojakosti husitsko-katoliške... Verujem, da zagrmí kar najprej od vseh strani naravnost, in v resnici odkrito sokolsko geslo: Sokol ne more biti podložnik Rima, Sokol vedno naprej, v vsakem izpolnjenju, v vsakem zboljšanju, v vsakem napredku in torej tudi naprej proč od Rima!“

Tako piše češko glasilo sokolsko. Slovensko sokolstvo je s češkim v najtesnejših stikih in je tudi glede vere že podalo svoj Credo, ki pravi: „Brez zmagovitega kulturnega boja ne pričakujemo trajne zmage sokolskim idejam“ (besede staroste slovenskih Sokolov, dr. Pavla Pestotnika na sokolskem občnem zboru 11. februarja 1912) in „Krščansko svetovno na ziranje je v ostrem nasprotju s tendencami sokolstva“. (Zapisal isti dr. P. Pestotnik v „Sokolskem vestniku“ leta 1913). Kako slovenski Sokoli pri svojih prireditvah ostentativno izostajajo od službe božje, kako otroke ob nedeljah s svojimi izleti odvrčajo od sv. maše, tega ni treba več ponavljati.

Odkar je v jugoslovanskem sokolstvu prevzel vodstvo slovenski Sokol, plava tudi hrvaški Sokol popolnoma v protiverski in kulturnobojni vodi. V Zagrebu n. pr. prireja posebna predavanja za razkristianjenja svojih članov. Eno takih predavanj je za-

šel predavatelj približno s tem le: Večina vas, ki ste prišli k predavanju, se z mojimi izvajanjem ne bo strinjala, kakor nikdo ne, ki ima še vero. Ker stojim odločno na stališču, da je vera le notranji dušni pojav brez vsebine, da je edino resnična le materija, ki je večna. In potem je začel s svojo opičjo teorijo itd. Tako vzgaja zdaj hrvaški Sokol.

Na Slovenskem se najdejo še ljudje, ki hočejo veljati za dobre kristjane, ki pa nikakor ne razumejo zakaj moramo biti proti sokolstvu in se zdaj ne uvidijo, da je za našo mladino bilo nujno potrebno krščansko telovadno društvo, Orel. Upamo, da jim bodo ti dokazi, o katerih resničnosti se lahko vsako uro prepričajo v „Vestniku Sokolskem“, odprli oči, da Sokola ne bodo imeli več za brezbarvno, indiferentno društvo kakor pevske ali športno društvo, ampak, da je Sokol na Češkem, ravnotako pa tudi na Slovenskem in Hrvatskem izrazito protiversko, svobodomiselnostno društvo, čegar namen je, razkristianiti naše ljudstvo. „Vestník Sokolský“ je zapisal: „Noben Sokol ne more biti katoličan“, mi pa pravimo: „Noben prepričan katoličan ne sme in ne more biti Sokol!“

Politične vesti.

Jugoslavija.

Regent Aleksander bo obiskal službeno Bosno začetkom septembra.

Zasedanje Narodnega predstavništva je preloženo od 25. t. m. na 31. t. m. radi velikega mohamedanskega praznika.

Ministrski svet v Beogradu se je zopet pečal z našim položajem ob albanski fronti. Namestnik ministra za zunanje stvari dr. Ninčič je poročal o zboljšanju tamošnjih razmer.

Uveljavlja državne proračuna za leto 1920 je podpisana.

Finančni minister je odredil kovanje drobiža. Kovan bo najprej drobiž po 25 par oziroma 1 K. Zatem bo izdelan drobiž po 10 par oziroma 40 vinarjev. Drobiž bo iz posebne bele zmesi, izdelala ga bo Avstrija.

V Beogradu se bo vršila 26. t. m. konferenca trgovcev in bankirjev, na kateri bosta zastopana tudi Ljubljana in Zagreb. Konferenca bo razpravljala o prodaji ter nakupu deviz, o reorganizaciji devizne centrale, o zagotovitvi valute za izvoz itd.

Izid občinskih volitev v Beogradu. LDU. Beograd, 22. avgusta. Izid občinskih volitev, ki so se danes vršile v Beogradu, je nastopen: komunisti so dobili 3622 glasov, radikali 3310, demokrati 2736, republikanci pa 643 glasov. Z ozirom na to so dosegli zmago komunisti. V smislu volilnega reda za občine, ki velja v Srbiji, bodo dobili komunisti v beograjski mestni upravi mestni predsednika in podpredsednika, razen tega pa dobijo komunisti še 30 odborniških mest. Radikali dobijo osem odbornikov, demokratje 6 in republikanci enega. Skupno je 45 odborniških mest. Zastopnik komunistične liste je bil Filip Filipović. Izid občinskih volitev v ostali Srbiji še ni znan.

Pod sedaj znanih poročilih o izidu občinskih volitev v Srbiji nadkriljujejo radikali demokratje v razmerju: radikali 216 : demokrati 167. Všteti pa niso komunisti in ne skupno radikalno-demokratski mandati.

Italija.

LDU. Reka, 23. avgusta. Reški delegat v Rimu, dr. Springhetti, je izjavil raznim časnikarjem, da je sedanja policija mesta že nemogoča. Neprilike so vsak dan večje in onemogočujejo nadaljnje vztrajanje policije pri svojem delu. Reka sledi politiki, ki so jo proglasili 30. oktobra 1918 ter so jo večkrat ponovili. Reška delegacija je odšla v Rim, da osigura svoje stališče pri italijanski vladi. Reka se bori bolj zase kakor pa za Italijo. Reka je v bodočnosti, kakor tudi v prošlosti v prvi vrsti nastopala, da ščiti lastne italijanske interese.

Anglija.

V Lublinu se bo vršila 24. t. m. irsko-angleška mirovna konferenca, kjer bodo razpravljali o samoupravi Irske.

Angleška vlada je zagotovila Egiptu samostojnost. Egiptovska vlada bo lahko nadzirala samostojno svoja inozemska zastopstva in bo tudi lahko se uvrstila med zvezo narodov. Anglija bo stražila z neznačno posadko samo Sueški prekop.

Rusija—Poljska.

Poljska protiofenziva se je posrečila. Poljaki so v prodiranju. Poljska armada je zasedla Mlavo, Ostrolenko, Lomžo in Bialystok. Poljski general Sikotski je zajel 20.000 boljševikov. Boljševiki brže iz poljskega koridorja. Mesto Brest Litovsk z okoli vred je v poljskih rokah. Poljaki so ujeli boljševiški generalni štab in 18.000 ujetnikov. Na jugu so bili boljševiki poraženi pri Mikolajevsku. Ruske čete so na brzem umiku na celi severni fronti. Poljaki zasledujejo Ruse s konjenico in brzostrelnimi topovi. Francoski častniki, ki služijo v poljski vojski, se bojujejo v prvih vrstah.

Z boljševiški četami se bojujejo tudi Ukrajinci v osrednji Ukrajini, kjer so po mnogih bojih z boljševiki postali Ukrajinci gospodarji položaja.

Moskovska poročila javljajo, da poljska mirovna delegacija nalašč prelaga mirovne seje od dne do dne.

Grška.

V Atenah, okolici in po vsej Grški se nadaljujejo aretacije radi napada na Venizelosa. Aretiranih je veliko najuglednejših oseb, kakor nekdanji ministrski predsednik, več ministrov, generalov in odpuščenih častnikov. V Grški prevladuje mnenje, da bo po tej aretaciji preprečen vsak poizkus za vzpostavitev Konstantinove vlade.

Amerika.

Socijalisti Zedinjenih držav so se izrekli za tretjo internacijo, odklonili so pa diktaturo proletarijata po ruskem vzoru.

Med Peru in Chile vlada ostra napetost. Pričakovati je vojne, ker je Chile zavrnil papežev razsodbo.

Dnevne vesti.

Jadranski zbor. „Narodni svet za neodrešeno domovino“ je sklical v Zagreb sestanek predstaviteljev organizacij in poslancev iz neodrešenih krajev in političnih strank. Zborovanje se je pričelo v soboto zvečer in zaključilo ponedeljek popoldne. Po zelo živahnih razpravah je prišlo do enotnega naziranja in enotnih sklepov. Ustanovil se je „Jadranski zbor“, ki bo imel prvo zborovanje v Beogradu meseca oktobra in se bo shajal potem redno v določenem kraju. Posle jadranskega zbora vodi stalni „Poslovni odbor“, obstoječ iz 11 članov in 11 namestnikov in sicer so trije iz Ljubljane, šest iz Zagreba, po eden iz Sušaka in Splita. Ljubljanski zastopniki so: odvetnik dr. Gregorič, dr. Fornazarič in dr. Besednjak; iz Zagreba so: dr. Marjanovič, dr. Giunio, dr. Katalinič, Jeretov, dr. Mandič, Viktor Car Emin in drugi. Ta poslovni odbor vodi do prvega jadranskega zbora vse posle, njegova naloga je, da primerno informira in pripravi javnost, izvede enotno organizacijo, poskrbi, da se povsod ustanove podružnice „Jugoslov. Matice.“ Ustanovitev „Poslovnega odbora“ in „Jadranskega zbora“ je prvi korak do velike skupne organizacije in smotrenega dela.

Volitve v Beogradu. Udeležba pri volitvah je bila zelo majhna. Vseh volilcev je bilo čez 30.000. Al volitve se je udeležilo komaj 10.000, torej komaj 30%. Samo komunisti so postavili na noge vse svoje pristaje. Za komuniste so glasovali poleg vseh delavcev tudi v znatnem delu občinski uradniki in razni drugi manjši inteligenclerji. Za radikale obrtniki, trgovci ter sploh staro, stalno meščanstvo. Za demokrate skoraj vsi uradniki prečani.

Ko si gradimo svojo lepo in bogato državo, ne zanašajmo se nikar več po otroško na entento (ki je glede mest in narodnosti drugačnega mišljenja kakor mi), ne na sosede (ki hlepijo po naših krajih), ne na socijaliste (ki niso ne narodni, ne mednarodni, marveč nemškutarski, oziroma lahonski), ne na boljševike (ki so se povsod skazali kot najslabši gospodarji), marveč edino le sami na sebe, na svoje delo, na svojo kulturo, srčno in umsko izobraženost. Vsak izmed nas je državljani, domovina to smo pred vsem mi, ljudje, ne samo narava in dežele in hribi in doline. Vsak srečen za se in srečni bomo vsi, srečna s tem vsa država!

Ententina mislija na Koroškem se pritožuje. Čitali smo v nekem ljubljanskem časniku, da je prišel načelnik ententine misije k našemu zastopniku s pritožbo, da slovenski častniki pišejo neugodno o ententlarjih. Dobil je odgovor, da naša koroška mislija nima nobenega vpliva na slovenske častnike, ki izhajajo izven cone A. Gospodje ententlerji bi bili lahko to sami vedeli in si prihranili nepotrebno pot. Vedeli bi bili lahko tudi, koliko je zapravila ententa na svojem ugledu in vplivu med našim narodom od razsula Avstrije pa do danes. Grešili smo, ker smo tako otroče naivno zaupali ententi in to naivnost in zaupanje smo plačali s Primorjem in s Koroško ter z raznimi bodljaji na Stajerskem. Izgubili smo mornarico, bili nečuvno prikrajšani v zadevah vojne odškodnine — z eno besedo: ententa se vedno in povsod postavlja na stališče Italije, ki gleda samo, kako bi nam škodovala, nas ovirala v razvoju, zabodla trn v naše meso, kjer le more. Italija je za nas največji in neizprosn sovražnik in zastopnik te Italije zaseda v ententini misiji v Celovcu. Mi ne moremo verjeti v nepristranost misije, v kateri zaseda zastopnik našega največjega sovražnika. Mi ne moremo biti prepričani o nepristranosti sodnika, ki je obenem tudi zločinec in zagovornik zločinca! Mi smo protestirali, da zaseda v tej korporaciji tudi zastopnik italijanskega naroda, ki je bil sistematično zastrupljan s sovraštvom proti nam in čegar nacionalistična ideologija se je razvila do neke vrste duševne bolezni. Ker se naši zahtevi ni ustreglo — ako bi dotični Italijan imel v sebi kaj čustva poštenja, bi se moral sam odreči tako nedostojni ulogi — smo izgubili do te korporacije vse simpatije in vse zaupanje. Mi bomo nje postopanje neprestano zasledovali, kritizirali in skušali preprečiti, da se laška intriga ne bo mogla udeleževati v celi naravi zahrbtnega laškega značaja. Vsako postopanje Italije, delovanje italijanskih delegatov po različnih misijah, kakor tudi n. pr. divjanje laške drhali v Trstu pod vodstvom laških oficirjev in pod protektoratom laške vlade so samo členi enega in istega sistema postopanja proti nam, ki nas hoče oslabiliti, zaslužniti in iztrebiti, kakor so delali njihovi predniki, stari Rimljani s podjarmljenimi narodi.

Delovanje razmejitvene komisije. Maribor, 23. avgusta. Tehnično osebje razmejitvene komisije je

Avblu, kako so si takrat brusili pete in jezik, da bi ga pridobili za novo napredno gospodarsko stranko pri Sv. Lenartu. Da se teh ljudi odkriža, se je gospod Avbl takrat vdal in je podpisal kandidatno listino te nove stranke za občinske volitve. Na prvem mestu te kandidatne listine stojita podpis g. dr. Goriška in Kopača, na predzadnjem pa podpis g. Avbla. Originalna kandidatna listina je na razpolago. Takrat g. Karl Avbl v očeh dopisnika „Mariborskega delavca“ ni bil niti najmanjše državni nevar. Ali dopisnika ni sram te komedije? Le psujite in obrekujte! Čimbolj boste lagali in obrekovali, tem slabše je za Vas. Z vislicami, z orožniki in z nepotrebnim šikaniranjem prebivalstva se ne dela politika. Edino prava pot je pozitivno delo za narodov blagor. Gospod Kopač in g. dr. Gorišek sta bila nad eno leto na krmilu. Kaj sta storila za blagor ljudstva in občine? Občinsko gospodarstvo sta zapustila zanemarjeno, sejmišče podrt, občinsko hišo v slabem stanu, da je deževalo skozi streho; studenci, tehničarji itd., vse za-

nemarjeno. Seveda za tako delo ta dva gospoda ni sta imela časa in razumevanja. Lovila sta veleizdajalce in državi nevarne elemente, povsod za vsakim grmom sta videla strahove, ki jih v resnici ni bilo. Tako sta imenovana gospoda trčila zlati čas, misleč si, da je najprimernejša pot za zavarovanje javnega interesa, ako si najprej pomaga Glavna hranilnica in posojilnica pri Sv. Lenartu in Rodna gruda.

Razno.

Stavka nemškega delavstva. Ker je v Nemčiji vsak delavec postavno obvezan, da se mu odtegne gotov odstotek zaslužka v prid državi, se je temu skorodane uprlo vse delavstvo Nemčije. Delodajalci, ki so odtegnili delavcem predpisani davek, so bili postavljeni največjim nevarnostim, da jih delavstvo ubije. Po vsej Nemčiji se je delavstvo uprlo temu davku, vsled česar bo imela država velikanske izgube,

ki bodo znašale na milijarde. Gospodarski položaj Nemčije bo vsled te stavke silno prizadet. Mir s Turčijo. Ravnokar se je podpisal v Iran coskem gradu Secres mir s Turčijo. Od mogočne otomanske države, pred katero se je tresla nekdanja Evropa, je ostala samo še senca. Bolnik je umrl tako tiho in lahno, da okrog njega stojči dediči skoraj niti niso opazili kedaj. V Evropi ostane Turčija samo še majhen, 60 km dolg in 40 km širok kosček sveta z glavnim mestom Carigradom. A tudi ta posest ni popolna, ker je podvržena nadzorstvu drugih držav. V Aziji so izgubili najlepše kraje: Mesopotamijo, Palestino, Armenijo, Arabijo. Samostojna armenska država sega do Črnega morja. Turkom je ostala samo Anatolija ali Mala Azija, a tudi ta ne cela. V zaledju Smirne so dobili Grki velik kos dežele, Francija pa Sirijo. Kar je ostalo pri Turčiji, bo stalo pod nadzorstvom entente in sicer: Francoska ima nadzorstvo nad Cilicijo, Italija nad Adalijo in Korsijo, Angleška nad ostalimi deli.

Mariborska eskomptna banka v Mariboru, Tesetthofova ulica šte. 11.

Telefon šte. 16.

Podružnica: MURSKA SOBOTA.

Mala naznanila.

Razna:

512 **URE**
vsake vrste
se sprejmejo
v popravilo.
Zaloga ur
zlatnine in srebrnine. Cene
smerne. Postrežba točna.
JAN IGNACIJ, MARIBOR
GRAJSKI TRG v gradu (Burg).

Perilo za snazjenje sprejema
Marija Ritonja v
Aleksandrovi cesti 6, na vrtu,
Maribor.

Išče se

DRUŽABNIK
(kompanjon)

za takojšnji pristop za že
vpeljeno trgovino na najbolj
prometnem kraju v Mariboru
s kapitalom 200- do 300.000
kron v svrhu razširjenja trgo-
vine. Cenj. ponudbena upravn-
ništvo lista. 683

Na hrano in stanovanje
se sprejme več
solidnih moških oseb. Vprašati je
pri Elizabeti Kekec, Maribor,
Trubarjeva ulica šte. 5, dvorlišče
vrata I. 678

Dijak iz dobre in poštene
slovenske rodbine, iz
višjih gimnazijskih razredov išče
stanovanje in hrano v Mariboru.
Ponudbe na upravo lista. 696

Slovinci širite „STRAZO“

Prodaja sei

Trapistovski sir
pristni prvostvne kakovosti
prodaja in razpošilja,
vsakovrstno sadje kupuje, prodaja in
razpošilja
Matija Lah, trgovec,
trgovec
MARIBOR, Glavni trg. 4.

Prodajam novo vinsko po-
sodo v vsaki veli-
kosti, prodam slivovko na debelo
in na drobno, laneno seme ter vse
vrste žita. Franjo Kirin, trgovina
mešanega blaga, Voj — Križ,
Hrvaško. 698

Vile s 5-9 sobami 135.000 K,
gostilno, kavarno tudi v
najem, veliko hišo v mestu, mo-
derna posreba pol do 1 uro od
Maribora, malo posestvo blizu ko-
lodvora 65.000 K prodaj pisarja
„Rapid“, Maribor, Gosposka ul. 28.
697

Eleganten pol pokrit
dvoiprežen
voz z usnjato streho in svetlim
suknom tapaciran, en „Fausser“
ali mesarski voz, dva valaha,
rjavec in lisee in kumet-oprema,
na prodaj. Maribor, Smetanova
ul. 59. (Mozartgasse). 690

Glasovir takoj na prodaj.
Maribor, Smetanova
ul. 59. (Mozartgasse). 691

Službe:

Dva kožarska pomočnika
vešča špaltanja (Bandmesser, Spalt-
maschine) in dva vešča posluž-
evanja stroja za meso rezati (Ent-
fleischmaschine) kakor tudi več
kožarskih pomočnikov vajenih de-
la pri japi in obdelovanju (Zu-
richtung) se sprejmejo. Ponudbe
na trgovniško kožo in cipela A. Jakl
d. d. Karlovac. 692

**ZASEBNI UČNI ZAVOD
LEGAT V MARIBORU.**

6 MESEČNI TEČAJI

IN

4 MESEČNI TEČAJI

ZAČETEK DNE 4. OKTOBRA 1920.

TEČAJI

za slovensko stenografijo, nemško stenografijo,
strojepisje, slovensko korespondenco, navadno ra-
čunstvo, trgovsko računstvo, knjigovodstvo, slov.
jezik za začetnike, hrvatski jezik, nemški jezik za
začetnike, lepopisje, cirilico in obrtno risanje.

Obšir. prospekt brezplačno

ZASEBNI UČNI ZAVOD LEGAT, MARIBOR,
Vetrinjska ulica 11, II. nadstr., sprejema od 11.—12.

PO CENI manufakturno blago je
dospelo iz inozemstva
in se dobi pri

J. N. ŠOSTARIČ
MARIBOR, Gosposka ul. 5.

Sukno za moške obleke, meter K 220.—, 260.—, 300.— itd.	Izgotovljene moške hlače iz hlačevine, K 140.—, 160.—, 180.— itd.
Hlačevina za moške obleke, met. K 70.—, 80.—, 100.— itd.	Izgotovljene hlače za dečke, K 60.—, 70.— in 80.—
Izgotovljene moške ob- leke, suknene K 1500.—, 1800.—, 2000.— itd.	Plavina, močna, meter kron 40.—, 48.— itd. na dveh straneh tisk, meter K 48.—
Izgotovljene obleke iz hlačevine, K 600.—, 700.—, 800.— itd.	Pri stari zalogi so se ce- ne primerno znižale.

Velika izbira perila in pletenin lastnih izdelkov.

BENCIN = AVTOOLJE

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel
zastopstvo mineralne
rafinerije Dravograd

ter imam zmiraj v zalogi vse v to stroko spa-
dajoče predmete za nadrobno razprodajo. V za-
logi imam nadalje po najnižjih dnevnik cenah
vedno najboljše špecerijske in kolonijalne pri-
delke in bode pri meni vsak najboljšje postrežen.

Jakob Preac, Maribor
(preje Quandest)

trgovina z mešanim blagom, Gosposka ulica
565

STROJNO OLJE =
= = = TOVOT MAST

Nova lekarna
v Mariboru.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da
sem odprl novo

lekarno na Glavnem trgu 20, v Mayerjevi hiši.

Lekarna je moderno urejena in založena z
vsemi zdravili in zdravilskimi potrebščinami.

Mh. ph. Ivan Vidmar,
lekarna „pri sv. Anehu“.

BRZOJAVKA! Novo blago je
dospelo! Velika
izbira — **na nižje cene!** Prepričajte se
in oglejte si zalogo v trgovini
Senčar, MALA NEDELJA.

NARODNA KAVARNA

V MARIBORU, Vetrinjska ulica 2.

Vsak večer svira in poje jugoslov. tamburaško
društvo. Za obilen obisk se priporočata podjetnika.

Papir in sicer konceptni in boljši se dobi zdaj
v Cirilovi tiskarni v Mariboru, kolikor ga kdo želi.
Cene dosedanje brez vsakega poviška. Trgovce in
urade opozarjamo, da porabijo to priliko in si naro-
če papir, dokler ga je dobiti.

Klanjajoč se sklepu božje Pre-
vidnosti naznanjamo vsem sorodnikom
in znancem, da je naš iskreno ljubljeni
brat, gospod

Jakob Hribernik

častni kanonik, dekan, župnik itd.

previden s svetimi zakramenti za
umirajoče, dne 18. avgusta mirno v
Gospodu zaspal.

Braslovče, 18. avgusta 1920.

Bratje in sestre.

749

ZAHVALA.

Za tolažilno sočutje povodom smrti na-
šega blagega brata, strica itd., gospoda

Jakoba Hribernik

častnega kanonika, dekana, župnika itd.

izrekamo vsem gg. duhovnikom, sorodnikom,
prijateljem in znancem najpriskonejšo zahvalo.
Posebno se zahvaljujemo mi. gosp. celjskemu
opatu Francu Ogradi za vodstvo pogreba, g.
dr. Lukmanu za v sree segajoč govor, ostalim
gg. duhovnikom, sl. učitelstvu ter vsem dru-
gim korporacijam in organizacijam za častno
spremstvo pokojnika na njegovi zadnji poti.
Nepozabnega rajnega priporočamo v molitev
in blag spomin.

Braslovče, 20. avgusta 1920.

Žalnočel ostali.